

OMEP

Organisation Mondiale Pour L'Éducation Préscolaire
Organización Mundial Para La Educación Preescolar
World Organisation For Early Childhood Education

Kunnskapsdepartementet
Pb 8119 Dep
0032 Oslo

Bergen 2010-01-07

HØRING OM ENDRING I BARNEHAGELOVEN SOM FØLGE AV NY FORMÅLSBESTEMMELSE

Kunnskapsdepartementet har, i brev av 2009-11-10, sendt ut på høring forslag til endringer i barnehageloven som følge av ny formålsbestemmelse som ble vedtatt 2008-12-05. Norsk OMEP vil kommentere § 1 og 2 (av 5.des 2008) og forslag til endringer i §1- 1a og i §2 og forslaget om ikke å endre §3 (av 17. juni 2005).

Norsk OMEP står ikke på listen over høringsinstanser, men styret for foreningen har satt seg inn i høringsnotatet og ønsker å bidra med våre synspunkter i følgende høringsuttalelse. Begrunnelsen for dette er at norsk OMEP's vedtekter og formål er å arbeide for små barns optimale utvikling i familie, institusjon og samfunn. OMEP arbeider spesielt for barns rettigheter, for barn i en vanskelig livssituasjon, for å fremme pedagogikk som fremmer fred, demokrati og bærekraftig utvikling.

Norsk OMEP har tidligere vært en naturlig høringsinstans og samarbeidspartner med departement som har barnehagesaker som sitt ansvarsområde. I år 2000 markerte norsk OMEP at barnehageloven var 25 år og utga jubileumstidsskriftet "Vi små en alen lange".

Norsk OMEP's kommentar til §1

Vi støtter at formålsbestemmelsen er tydelig og detaljert på verdiinnhold som er i samsvar med menneskerettighetene og at respekt for naturen og solidaritet nevnes spesielt. Vi mener dette vil kunne styrke arbeidet for et bærekraftig samfunn globalt. Vi er også glad for at Kunnskapsdepartementet tydeliggjør at barnehager som har rett til å unnta seg fra henvisningen til kristen og humanistisk arv og tradisjon, ikke kan unnta seg menneskerettighetsverdier. Dette understreker barns rettigheter i barnehagen. Vi støtter bruk og sidestilling av begrepene omsorg, lek, læring og danning som grunnlaget for allsidig utvikling fordi dette gir signaler om en videreføring av en helhetlig tenkning om barnehagens virksomhet.

Vi støtter bruk av begrepene skaperglede, undring og utforskertrang. Formuleringen om at barn skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen vil vi kommentere:

”hverandre” er mer snevert enn ”andre”. ”Andre” vil kunne gi signaler om et globalt ”hverandre” og ville vært å foretrekke.

Norsk OMEP er urolig overfor setningen ”Barnas skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter”. Uroen bunner i en redsel for om denne formuleringen vil åpne for en standardisering av barnehagens innhold og en svekking av barnehagen som en barndomsarena der barnas egendefinerte aktiviteter har stor plass. Vi er også usikre på hva ”grunnleggende” kan bety, ikke bare nå men også for fremtiden; mener departementet her en etnosentrisk forståelse av ”grunnleggende”? At alle barn skal lære det samme? Innebærer dette en økt standardisering av innholdet? Til tross for denne uroen mener vi at barn skal utvikle kunnskaper og ferdigheter i barnehagen. Vi betrakter barnehagen både som en arena for læring, lek og danning. Vi synes begreper som ”varierte, ”kontekstuelle” eller ”aktuelle” hadde vært å foretrekke; Barna skal utvikle varierte kunnskaper og ferdigheter. Begrunnelsen for dette er at en slik formulering ville være mer inkluderende i et mangfoldig samfunn.

Norsk OMEP stiller seg bak formuleringene i avsnittet som begynner med: ”Barnehagen skal møte barna med tillitt og respekt”. Dette avsnittet er i tråd med Verdensorganisasjonen OMEP sine målsetninger.

Norsk OMEP’s kommentar til ny §1a

Kunnskapsdepartementet foreslår å flytte leddet ”Private barnehager og barnehager eiet eller drevet av menigheter innen den norske kirke kan vedtektene fastsette særlige bestemmelser om livssynsformål” til en egen § 1a. Kunnskapsdepartementet går inn for å la innholdet i dette leddet stå med begrunnelsen om at man vil sikre mangfold i barnehagesektoren. Denne paragrafen åpner for at private eiere og barnehageiere fra menigheter innen den norske kirke kan vedtaksfeste særlige bestemmelser om livssynsformål.

Norsk OMEP ser ikke nødvendigheten av en slik bestemmelse. Formålsparagrafen slik den er foreslått i den nye §1 (uten leddet nevnt over), vil kunne være inkluderende for alle barn som har foreldre med ulike religiøs tro og verdier. Vi vil påpeke at private barnehager med en utvidet formålsparagraf kan virke ekskluderende når foreldre ikke kan velge barnehageplass, noe som kan forekomme i små nærmiljø samfunn der det er store geografiske avstander. Det vil også være gode argumenter av hensyn til barns og foreldres tidsbruk og av hensyn til miljøet at man unngår å legge opp til strukturer som gjør det nødvendig å frakte barn i bil over lange avstander. Norsk OMEP går inn for at alle barn skal kunne gå i sin nærmiljøbarnehage. At barn uavhengig av hvilken tro barnas foreldre møtes i lokale barnehager vil kunne skape gode vilkår for verdier som demokrati og kan i seg selv forebygge diskriminering på bakgrunn av tro. Dette mener vi også vil være i tråd med verdier som nevnes i målformuleringen om å ta vare på naturen og verdien solidaritet. Rettigheter til å velge livssynsbarnehager på vegne av sine barn i tråd med egen foreldreoverbevisning vil i noen tilfeller være en foreldrerettighet i geografiske områder med mange barnehager. Her er verdien åndsfrihet for foreldre gitt stor plass. Vi er ikke i mot foreldres åndsfrihet, men vi mener at denne verdien ikke nødvendigvis er mer høyverdig enn verdier som bærekraftig utvikling og internasjonal solidaritet. Et annet argument mot å videreføre mangfoldet av barnehager med ulik tros- og livssynsformål vil være FN’s barnekonvensjon. Åndsfrihet er et argument som gjelder foreldres rett til å velge på vegne av sine barn. Norsk OMEP arbeider for å styrke barnas rettigheter og for at barnehagen er sted der barns interesser står sterkt. Det er ikke barn som velger barnehager med utvidete livssynsparagrafer framfor nærmiljøbarnehager. *Derfor foreslår Norsk OMEP primært at dette går ut. Sekundært vil Norsk OMEP støtte at dette leddet flyttes til en ny § 1a, i tråd med departementets forslag.*

Kommentar til § 2 om innhold

Norsk OMEP støtter endringene som er foreslått. Vi er glad for at barns egen kulturskaping framheves i lovteksten og synes det er riktig at det balanseres med formuleringen om at barnehagen skal formidle kultur. Når det gjelder formuleringen ”Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller” så støtter vi dette innholdet. Det er i tråd med en sentral verdi som likeverd og et aktuelt innhold i et samfunn med helsemessige utfordringer og med en uro over voksende sosiale ulikheter. Det er derfor naturlig at en av barnehagens mange oppgaver er å styrke alle barn og tar opp problematikk knyttet til helse, sosiale ulikheter og fattigdom. Vi har kunnskaper om at tidlige tiltak for utsatte grupper av barn kan gi bedre forutsetninger for dem når det gjelder livs- og skolemessing og forstår at departementet betrakter barnehagen som en viktig arena for å fremme viktige samfunnsoppgaver. Vi ønsker likevel å uttrykke en uro knyttet til formuleringen. Norsk OMEP ønsker at barnehagene i Norge først og fremst skal være en arena for barn der gode barndommer utspiller seg. Barnehagene har samarbeidet nært med andre institusjoner innefor helse- og omsorgssektoren, pedagogisk psykologiske tjenester og andre instanser. Vi håper ikke formuleringen betyr at barnehagen skal overta funksjoner som naturlig hører hjemme hos andre samfunnsinstanser. Forlaget til endring reiser mange spørsmål: Innebærer formuleringen en endring i førskolelærerrollen i førskolelærerens ansvar og arbeidsoppgaver? Innebærer formuleringen en endring i innholdet i førskolelærerutdanningen? Innebærer et utvidet mandat økt pedagogtetthet? Innebærer dette en nyskriving av førskolelærerprofesjonaliteten og vil det få betydning for lengden på førskolelærerutdanningen?

Vi vil anbefale at Kunnskapsdepartementet utreder og ser nærmere på hvilke funksjoner som er de sentrale for barnehagen og hvilke som skal høre hjemme andre steder og om evt. utviding av det pedagogiske mandatet til førskolelæren skal innebære en 4-5 årig førskolelærerutdanning og økt pedagogtetthet. Kunnskaps- og kompetansebehovet i sektoren øker i takt med definerte utfordringer.

Kommentar til §3 om barns medvirkning

Norsk OMEP støtter at § om barns rett til medvirkning blir stående.

Vennlig hilsen

Elin Eriksen Ødegaard

Leder (sign)

Anne Greve

Nestleder